

13.6.2016

STM/877/2016

Jakelussa mainituille

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO SÄTEILYTURVAKESKUKSEN TOIMINTAVUODESTA 2015 SEKÄ TULOSSOPIMUSKAUDELTA 2012 - 2015

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) antaa valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän tilinpäätöskannanottonsa Säteilyturvakeskuksen (STUK) toiminnasta vuodelta 2015 sekä tulossopimuskaudelta 2012 - 2015 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätöskertomus ja siitä 15.4.2016 annettu Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja vuosiyhteenveto antavat aiheita.

1. Yleisarvio ja valmistelu

Kannanotto on valmisteltu poikkihallinnollisesti sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kesken sekä sosiaali- ja terveysministeriön sisäisessä valmisteluryhmässä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaston johtoryhmässä. Kannanotto on käsitelty ministeriön virkamiesjohtoryhmässä, esitelty hallinnonalan kehittämisspäivillä 2.6.2016, ja STUK on antanut siitä palautteen. Peruspalveluministeri on tehnyt päätöksen kannanotosta kansliapäällikön esittelystä. Valmistelu on perustunut ministeriön sisäiseen ohjeeseen, Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon sekä STUK:in tilinpäätös- ja toimintakertomukseen.

STUK on onnistunut saavuttamaan ydin- ja säteilyturvallisuutta koskevat tavoitteensa vuonna 2015 sekä koko tulossopimuskaudella 2012 - 2015 hyvin. Sen panos sekä koko tulossopimuskaudella 2012 - 2015 sekä ydinturvallisuus- että säteilylainsäädännön edistämiseksi kokonaisuudessaan on ollut hyvin merkittävä. Taloudelliset paineet (budjettileikkaukset) johtivat vuonna 2015 loppuun vietyihin YT-neuvotteluihin, joilla oli henkilöstövaikutuksia, ei kuitenkaan niin suuria kuin Työterveyslaitoksella (TTL) ja Terveyden ja Hyvinvoinnin laitoksella (THL). Taloudellisesti STUK kuitenkin saavutti vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteensa vuonna 2015 hyvin tiukan talouskurin ja kasvaneiden palvelutoiminnan tulojen seurauksena.

STUK:in toiminta ydinturvallisuuden valvonnassa, säteilyn käytön turvallisuusvalvonnassa ja ympäristön säteilyvalvonnassa, tutkimuksessa, palvelutuotannossa, valmiuden ylläpidossa ja viestinnässä **on ollut pääosin erittäin tuloksellista (arvosana 4+)**. **Arvosana koko tulossopimuskaudelle 2012 - 2015 on 4+**. (Arviointiasteikko 5 - 1; 5 = erinomainen, 4 = hyvä tulos, 3 = tyydyttävä tulos, 2 = välttävä tulos, 1 = heikko tulos.)

2. Tulossopimuksen toteutuminen

2.1. Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön strategia ”Sosiaalisesti kestävä Suomi ” määritteli hallinnonalan kolme päälinjausta:

- hyvinvoinnille vahva perusta,
- kaikille mahdollisuus hyvinvointiin sekä
- elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan strategisten tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus on arvioitu Valtiovarainministeriölle annetussa hallinnonalan tuloksellisuuskertomuksessa hyväksi (asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä).

STUK on myötävaikuttanut koko tulosohjauskaudella siihen, ettei ydin- kuin säteilyturvallisuuden alueilla ole sattunut vakavia turvallisuuteen vaikuttaneita tapahtumia Suomessa tai Luoteis-Venäjällä. Se on ylläpitänyt hyvää säteilysuojelutasoa maamme terveydenhuollossa, missä hoitojen ja diagnostiikan myötä syntyvät säteilyannokset ovat pysyneet kansainvälisesti tarkastellen pieninä.

STUK on selvinnyt hyvin tulosohjauskaudella esiin tulleista koko ydinvoimaloiden elinkaarta kattavista ydinturvallisuushaasteista alkaen uraanin louhinnasta päätyen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitukseen, ja se on tänä aikana myös uusinnut koko YVL-ohjeistuksen. Sen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta myös ydinsulkuvalvonnan, turvajärjestelyjen valvonnan, ympäristön säteilyvalvonnan, valmiuden, säännösten (erityisesti 2015 aloitettu säteilylainsäädännön kokonaisuudistus) ja viestinnän edistämässä voidaan monin osin pitää jopa erinomaisena.

STUK on STM:n toiveiden mukaan ollut aktiivinen ydin- ja säteilyturvallisuuden sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien ulkomaille myytävien palveluiden edistämässä. Budjettileikkausten myötä haasteellisimman tutkimus- ja kehittämistoiminnan turvaamiseksi STUK on ollut aloitteellinen sen perustettua yhdessä yliopistojen ja yliopistosairaaloiden kanssa kansallisen säteilytutkimusverkoston.

2.2. Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta

2.2.1. Toiminnallinen tehokkuus

Budjettileikkaukset ovat vaikeuttaneet erityisesti tutkimuksen rahoitusta, mutta STUK - toisin kuin muut sektoritutkimuslaitokset - on säästynyt isoilta henkilöstövähennyksiltä. Koko tulosohjauskaudella henkilöstöressurssien määrä on pienentynyt 36 prosenttia budjettirahoiteissa toiminnoissa mutta se on lisääntynyt 12 prosenttia maksullisissa toiminnoissa. Näin STUKista on tullut tulosohjauskaudella 2012 - 2015 enenevästi nettobudjetoitu virasto.

Tutkimusta on jouduttu priorisoimaan niin, että vain valvonta- ja valmiustoiminnan kannalta tärkeitä hankkeita on rahoitettu vuonna 2015, ja laboratoriotointoja on voimakkaasti supistettu koko tulosohjauskauden aikana.

STUK:in omalla tuottavuuden sijaissuureella (liikevaihto/htv) mitattuna (ei aito tuottavuusmittari valtiokonttorin mukaan) sen tuottavuus on noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana 15,3 %, mutta vuonna 2015 tapahtui lievä notkahdus alaspäin. Henkilöstömäärä ja ydinturvallisuusvalvonnan tulot eivät nousseet 2015 odotetusti Olkiluoto 3 hitaan edistymisen vuoksi. STUK:in mukaan valtionhallinnon keskitetyt ratkaisut (Hansel, Palkeet, VALTORI) ovat lisänneet merkittävästi hallinnon vyörytyksiä tulosohjauskaudella.

STUK on - huolimatta merkittävistä budjettileikkauksista - kyennyt muun muassa myymällä palveluja ulkomaille pitämään taloustilanteensa hyvänä siitakin huolimatta, että palveluiden myynnistä saadut tuotot jäivät maksujen viivästymisen myötä paljon ennakoitua pienemmiksi. Palveluiden käytetyt henkilöstöressurssit pienenevät 20 prosenttia, joka johtui lähinnä siitä, että aiemmin palvelutoiminnaksi määritellyt Luoteis-Venäjän ydinvoimalaitoksiin kohdistuvaa ydinturvallisuusyhteistyötä, samoin kuin ydinvoimalaitosten ympäristömittauksia, ei enää luokitella osaksi STUK:in palvelutoimintaa.

Säteilyturvallisuuksäännöstötyö kasvoi voimakkaasti vuonna 2015 (58 %) johtuen säteilylain kokonaisuudistustyön käynnistymisestä.

STUK on edennyt hyvin kokonaisarkkitehtuurimenetelmän käyttöönotossa, mutta ei vuoden 2015 lopussa vielä ole aivan saavuttanut sovittua hallinnan ja hyödyntämisen perustasoa. Se on pääosin ottanut käyttöön yhteisiä palveluja ja järjestelmiä. STUK ei ole ollut aktiivisesti mukana hallinnonalan yhteisen CRM-järjestelmän käyttöönotossa. Se on tehnyt luokituspäättöksen ja edistänyt tietoturvaansa osallistumalla VM:n ja Valtorin yhteistyössä järjestämään korotetun tietoturvatason hankkeeseen.

Toimitilatehokkuudessa STUK on lähestynyt tavoitetta (25 m²/henkilö) tilatehokkuuden oltua vuonna 2015 27 m²/henkilö.

STUK hoiti verkkosivujen uudistamisen hyvin ja osallistui aktiivisesti yhteiseen hankkeeseen. Sen verkkopalvelussa parannettiin erityisesti säteilytilanteen seurannan ja ultraviolettisäteilyn vaaroista kertovaa osuutta sekä sisällöllisesti että rakenteellisesti. STUK on ottanut Julkarin käyttöön ja sieltä löytyvät sen omat julkaisut ja tiedot tieteellisistä artikkeleista. STUK on kartoittanut valmius- ja kriisiviestinnän nykytilan ja käynnistänyt kehityshankkeen vuosille 2016–2017. Se on osallistunut Säteilyvaaratilanteet, toimijoiden vastuut ja tehtävät -ohjeen päivitykseen sekä perustanut varasivuston verkkosivujen kuormankeston parantamiseksi.

2.2.2. Tuotokset ja laadunhallinta

Ydinturvallisuus

Käynnissä olevien Loviisan ja Olkiluodon laitosten tarkastus- ja valvontatoiminta toteutuivat suunnitellusti. Ydinlaitosten valvontaan sisältyy suunnitelmien ja muiden asiakirjojen tarkastuksia sekä laitospaikalla tai toimittajien luona tehtäviä tarkastuksia. Loviisassa keskityttiin automaatiomuutokseen ja Olkiluodossa STUK valvoi erityisesti johtamiseen, muutostöihin, resursseihin ja hankintoihin liittyviä prosesseja.

Olkiluoto 3 -laitoksen kohdalla STUK jatkoi vuonna 2015 järjestelmän rakenne- ja laitostason suunnitteluaineistojen tarkastusta. Järjestelmäsuunnittelun osalta valvonta painottui automaation valvontaan.

STUK aloitti turvallisuusarvion teon Hanhikivi 1 -hankkeelle osana kesällä 2015 tullutta rakentamislupahakemusta. Se pyrkii saaman tämän käsittelyn valmiiksi vuoden 2017 loppuun mennessä, jos se saa asianmukaisia aineistoja.

Helmikuussa 2015 valmistui Posivan käytetyn ydinpoltoaineen loppusijoitushankkeen rakentamislupahakemusaineiston tarkastus. STUK:in lausunnon mukaan tämä mahdollisesti maailman ensimmäinen kapselointi- ja loppusijoituslaitos voidaan rakentaa turvallisiksi.

Edelleen STUK osallistui merkittävästi säteily- ja ydinturvallisuuksäännöstön kehittämiseen. Ydinenergialain muutos valmistui eduskunnassa keväällä 2015, ja siihen sisältyi STUK:in toimivaltuuksien lisääminen ja riippumattomuuden vahvistaminen. Muutoksen perusteella valmistuivat vuoden 2015 aikana viisi STUK:in määräystä, joista neljä korvasi aiemmat valtioneuvoston asetukset. Määräykset tulivat voimaan 1.1.2016. Vuoden 2015 aikana STUK teki myös päätökset YVL-ohjeiden soveltamisesta Loviisan ja Olkiluodon käyville ydinlaitoksilla sekä Otaniemen tutkimusreaktorilla.

Ydinturvallisuustutkimustoiminnan kehittämiseen (ydinenergia-alan tutkimusstrategia, SAFIR2014/ 2018- ja KYT2014/2018-ohjelmat, JHR, NKS, OECD NEA yms.) STUK osallistui edelleen aktiivisesti.

STUK osallistui myös aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön ydinvoimalaitosten viranomaisvalvontamenetelmien ja turvallisuusvaatimusten harmonisoimiseksi ja kehittämiseksi (IAEA, OECD NEA, WENRA, ENS-REG, MDEP).

Säteilyturvallisuus

Vuonna 2015 STUK jatkoi menestyksellisesti terveydenhuollosta saatavien annosten optimoinnin parantamiseen tähtäävää työtä laatimalla vertailutasoja lasten TT-tutkimuksille sekä päivittämällä niitä isotooppitutkimuksille, sekä kehittämällä valvontaa uuden polven SPECT-TT- ja PET-TT-tomografialaitteille. Myös röntgentutkimuksiin lähetettävien lääkäreiden opastusta on edistetty uudella oppaalla. STUK:in eri toimet säteilyn käytölle terveydenhuollossa on edesauttanut ylläpitämään keskimääräisesti huomattavasti muita teollisuusmaita alhaisempia keskimääräisiä säteilyannoksia.

Teollisuuden säteilynkäytön turvallisuudessa havaittiin jonkin verran puutteita (mm. kaksi säteilylähdettä katosi) tarkastustoiminnassa 2015, minkä myötä STUK on pyrkinyt määrätietoisemmin juurruttamaan säteilyn käytön turvallisuuskulttuuria myös teollisuuteen.

Koko tulosohjauskauden 2012 - 2015 STUK tuki STM:ää tehtävälueensa EU- ja kansainvälisissä sekä kansallisissa tehtävissä mukaan lukien EU- ja kansallinen säädösvalmistelu, joista erityisesti EU:n perusnormi eli BSS-direktiivin sisältöön vaikuttaminen tulosohjauskauden alkuvuosina ja 2015 sen kansallisen toimeenpanon käynnistyminen. Lisäksi STUK jatkoi vuonna 2015 sähkömagneettisia kenttiä koskevan direktiivin kansallista voimaansaattamista STM:n johtamassa 3-kantaisessa jaostossa. Lisäksi se valmisteli voimaansaattamisasetukseen liittyvää käytännön opasta ja muuta viestintäaineistoa yhdessä työterveyslaitoksen kanssa STM:n johdolla. STUK myös toteutti tulosohjauskaudella tutkimus- ja kehittämishankkeita STM:n hallinnonalan (Sosiaali- ja terveysalan) asiantuntijalaitosten yhteenliittymässä (SOTERKO).

Säteilyvalvonta

Ulkoisen säteilyn valvontaverkon ylläpito ja toiminta vuonna 2015 vastasi toiminnalle asetettuja tavoitteita. Säteilyvalvontaverkon ylläpidon konsortiosopimus uusittiin vuonna 2015 vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Verkon toiminta oli kustannustehokasta ja viranomaisyhteistoiminta hyvin toimivaa.

Tutkimustoiminta

Tutkimustoiminnan näivettyminen budjettirahoituksen pienentyttyä STUK:issa uhkaa toimintojen kehittämistä pitkällä aikavälillä ja heikentää sen mahdollisuuksia osallistua EU:n tutkimusohjelmiin, joihin se yhä edelleen on menestyksellä voinut osallistua esimerkiksi säteily- ja ydinturvallisuuden, safeguards-valvonnan ja mittanormaalityönnön kehittämiseksi. STUK on toisaalta kohtuullisella menestyksellä pyrkinyt turvaamaan tutkimustoiminnan jatkuvuuden kehittämällä kansallisen verkostoitumisstrategian.

Valmiustoiminta

Valmiuden ylläpito on säilynyt hyvällä tasolla. Valmius- ja varautumistoimintaan osoitettujen resurssien määrä on yhä edelleen vähentynyt. Mikäli tällainen kehitys jatkuu, on vaarana onnettomuustilanteiden aikaisen valmiuden rapautuminen sellaiselle tasolle, että sillä ei ole todellisia toimintaedellytyksiä onnettomuustilanteissa siitäkkin huolimatta, että valmiustoiminnan kehittäminen on valittu tutkimuksen prioriteetiksi.

Laadunhallinta ja henkilöstö

STUK:in laadunhallinta on korkealla tasolla, mikä näkyy mm. tulossopimuskaudella 2012 - 2015 kansallisen mittanormaalityönnän ja säteilyvalvonnan ulkoisen auditointitoiminnan tuloksista.

Kaiken kaikkiaan merkittäviä ydin- tai säteilyturvallisuutta koskevia tapahtumia ei koko tulossopimuskaudena 2012 - 2015 ole tapahtunut eikä yhdenkään säteilytyötä tekevä henkilön säteilyannos ylittänyt 20 mSv tuona aikana.

2.2.3. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

STUK saavutti kaikki henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen asetetut tavoitteet ja ylitti ne kolmella osa-alueella. Sillä oli edellisten vuoden tapaan hallinnonalan virastoista paras työtyytyväisyysbarometrin kokonaisindeksi 3,69 (tavoitteena oli ylittää valtion keskitaso 3,45). Työtyytyväisyys STUK:ssa oli koko tulossopimuskaudella 2012 - 2015 muuta valtiohallintoa parempi. STUK:lla oli myös vähiten määräaikaista (5,3 % kun tulostavoite oli enintään 10 %). Myös työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden osuus 0,3 prosenttia oli pienempi kuin tulostavoitteena ollut 0,5 prosenttia.

Vaikka sairauspoissaolojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta, se oli sama kuin tulostavoitteena ollut vuoden 2010 taso (8,2 pv/htv). Eläkkeelle siirryttiin keskimäärin 64,8-vuotiaana (tavoite vähintään 64,5).

3. Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot

Valtiotalouden tarkastusvirasto ei löytänyt huomautettavaa STUK:in vuoden 2015 tilintarkastuksessa. Tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa annettiin pieni huomautus ylimmälle johdolle siitä, että sen tulee tehostaa asiakasetujen seurantaa, jotta voidaan varmistua siitä, että kertyneet asiakasedut kohdentuvat viraston käyttöön.

4. Toimenpiteet

4.1. Säteilyturvallisuuskeskukselle ehdotetut toimenpiteet

Sosiaali- ja terveysministeriö toistaa vuonna 2014 STUK:ille esitetyt toimenpiteet.

STUK:in tulee määrätietoisesti jatkaa tutkimustoiminnan verkostoitumista tehtyjen suunnitelmien ja toimenpideohjelman puitteissa, jotta kansainvälisesti (EU) rahoitettu säteilysuojeluun liittyvä tutkimustoiminta turvataan. STUK:in tulee saattaa loppuun palvelutoiminnan yhtiöittäminen ilman, että sillä on vaikutusta sen ydintoimintojen toteutumiseen. Ja STUK:in tulee jatkaa hyvässä yhteistyössä STM:n kanssa säteilylainsäädännön kokonaisuudistuksen eteenpäin viemisessä.

4.2. Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet

STM edistää annettavalla hallituksen esityksellä STUK:in palvelutoiminnan yhtiöittämistä.

STM jatkaa tulosohjauksen kehittämistä.

Helsingissä 13.6.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri

Juha Rehula

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

LIITTEET

Hallinnonalan vaikuttavuustavoitteet ja seurantaindikaattorit

JAKELU

STUK

Ministeriön osastot

Tulossopimusten valmisteluryhmien puheenjohtajat ja sihteerit

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö

Valtionalouden tarkastusvirasto

Valtiokonttori (Netra)

Sosiaali- ja terveysministeri

Tarkastuspäällikkö

LIITTEET: STM:n hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen arviointi (arvosana-asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä, aloittamatta/heikko)

Tavoite	Arvio	Perustelut
Hyvinvoinnille vahva perusta		
Terveys ja hyvinvointi osaksi kaikkea päätöksentekoa	Hyvä	Viime vuosina tehty kehittämistyö näkyy siinä, että kuntien terveydenedistämiskäytännöt on tasaisesti kasvanut koko maan tasolla vuodesta 2011. Kuitenkin kehitettävää on vielä erityisesti perusopetuksen ja liikunnan osa-alueilla. Lisäksi kuntien väliset erot ovat edelleen suuret.
Pidempiä työuria työhyvinvoinnilla	Erinomainen	Vuonna 2015 eläkkeellesiirtymisiän nousu taittui pitkän nousujohtoisen trendin jälkeen. Vuoden 2005 eläkeuudistuksen muutosten ei enää odoteta vaikuttavan merkittävästi eläkkeellesiirtymisiän kasvuun. Työikäisten terveys ja työkyky on parantunut, mikä näkyy työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrän jatkuvana laskuna. Tulevaisuudessa vuoden 2017 eläkeuudistuksen odotetaan asteittain kasvattavan eläkkeellesiirtymisikää. Ikääntyneiden työllisyysasteet ovat tilastohistorian korkeimmat vuonna 2015, mutta kuitenkin edelleen muita pohjoismaita alhaisemmalla tasolla. Työtapaturmien taajuus on laskenut vuodesta 2012 lähtien. Sairauspoissaolojen osuus tehdyistä työtunneista jatkoi vähentymistä vuonna 2015. Vähennys tapahtui erityisesti naisten sairauspoissaoloissa.
Elämän eri osa-alueet tasapainoon	Tyydyttävä	Vanhempainpäivärahoista isille maksettujen päivien osuus kääntyi selkeään nousuun vuonna 2015. Tapahtunutta kasvua selittää vanhempainrahaa saaneiden isien määrä kasvu vuonna 2015. Kuitenkin isien osuus vanhempainrahan saajista on edelleen vähäisempi kuin Ruotsissa, Norjassa ja Islannissa.
Sosiaaliturvan rahoitus kestäväksi	Tyydyttävä	Sosiaalimenojen suhde BKT:hen on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2012 lähtien. Reaalisesti sosiaalimenojen kasvuvauhti ei ennakkotietojen mukaan hidastunut vuonna 2015, mutta johtuen BKT:n lähivuosia positiivisemmasta kehityksestä sosiaalimenojen kasvuvauhti suhteessa BKT:hen on hieman hidastunut. Sosiaaliturvan menojen kasvu johtui erityisesti vanhuuteen ja työttömyyteen liittyvistä menoista. Väestön ikääntyminen lisää eläkemenoja, mutta eläkemenojen kasvuun on kuitenkin varauduttu. Kuntien kustannusten hillitsemiseksi on selvitetty kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä, mutta työ jatkuu edelleen.
Kaikille mahdollisuus hyvinvointiin		
Vähennetään hyvinvointi- ja terveyseroja	Tyydyttävä	Erityisesti nuorten säännöllinen tupakointi ja humalahakuinen juominen ovat jatkaneet vähentymistä. Myös alkoholin kokonaiskulutus sekä aikuisten tupakointi ovat jatkaneet vähentymistä. Ylipainoisten määrää ei kuitenkaan ole onnistuttu kääntämään laskuun, vaan ylipainoisten osuus on pysynyt samana sekä lasten ja nuorten että aikuisten parissa viimeisten vuosien aikana. Väestöryhmittäisiä eroja hyvinvoinnissa, sosiaalisessa eriarvoisuudessa ja terveydessä ei ole merkittävästi pystytty kaventamaan.
Asiakaskeskeisyys palvelujen lähtökohdaksi	Hyvä	Ikääntyneen väestön osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet toteutuvat hyvin ns. vanhuspalvelulain edellyttämällä tavalla. Vanhuspalvelulaki turvaa iäkkäiden osallisuuden sekä väestön tasolla (mm. vanhusneuvostot) että yksilön tasolla (osallisuus palvelujen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin). Perusterveydenhuollon asiakkaiden tyytyväisyys terveyskeskuspalveluihin on viimeisimpien asiakastytyväisyyskyselyjen mukaan kasvanut suur-

		<p>ten kaupunkien terveysasemilla. Kiireettömään hoitoon pääsyä lääkärille joutuu edelleen odottamaan sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa. Hoidon saatavuus on kuitenkin parantunut viimeisten vuosien aikana erikoissairaanhoidon kiireettömissä tapauksissa. Terveyspalveluun pääsyssä on edelleen enemmän ongelmia kuin muissa pohjoismaissa.</p>
Uudet palvelujen rakenteet ja toimintatavat	Tyydyttävä	<p>Hallitus on sopinut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeimmistä aluejakoon ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvistä asioista vuoden 2015 loppupuolella. Monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistaminen, valinnanvapauden laajentaminen ja vastuun siirtyminen itsehallintoalueille (maakunnille) on tarkoitus saada voimaan 1.1.2019.</p> <p>Sekä vanhusten että vaikeavammaisten hoidossa tehostettu palveluasuminen on tasaisesti lisääntynyt ja samalla laitoshoidon vähentynyt. Omais- ja kotihoidon asiakasmäärissä ei kuitenkaan ole viimeisimpinä vuosina tapahtunut tavoitteiden mukaista kasvua.</p>
Vahva sosiaalinen yhteenkuuluvuus	Tyydyttävä	<p>Tuloerot ovat kaventuneet jonkin verran viimeisten vuosien aikana. Kuitenkin työttömyyden kasvu näkyy perusturvanvarassa elävien määrän lisääntymisenä samalla aikavälillä. Perusturvan varassa olevien tulotaso ei riitä kattamaan viitebudjetin mukaista kohtuullista minimikulutuksen tasoa muiden kuin eläkeläisten osalta.</p> <p>Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärien jatko kasvuun vuonna 2014. Asiakasmäärän kasvuvauhti kuitenkin hidastui aiempaan vuoteen nähden. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä kääntyi laskuun vuonna 2014.</p>
<i>Elinympäristö tukemaan terveyttä ja turvallisuutta</i>		
Vahvistetaan ympäristön elinkelpoisuutta	Hyvä	<p>Tapaturmakuolemat Suomessa ovat vähentyneet yhdeksättä vuotta peräkkäin. Suomen tapaturmakuolleisuus on silti EU:n neljänneksi korkein ja noin kaksinkertainen Ruotsiin verrattuna. Äidinmaidosta mitattujen ympäristömyrkköjen (dioksiinien ja PCB-yhdisteiden) pitoisuudet ovat olleet viime vuosina laskussa, mikä on osoitus väestön kemikaalialtistumisen vähenemisestä ja lainsäädännön toimivuudesta.</p> <p>Haasteena ovat mm. asuntojen kosteusvauriot sekä homekoulut ja -sairaalat. Rakennusterveyden ja sisäympäristön terveydellisten olosuhteiden arvioimiseksi ja ongelmista kärsivien potilaiden hoidon kehittämiseksi on kuitenkin aloitettu lukuisia toimenpiteitä.</p>
Varmistetaan yhteiskunnan toimivuus erityistilanteissa	Hyvä	<p>Euroopan turvallisuustilanteen merkittävä muutos heijastui voimakkaasti hallinnonalan valmiusasioiden toimintaan, mutta haasteisiin pystyttiin vastaamaan hyvin. Afrikan Ebola-epidemia käynnisti Unionin valmiusjärjestelmien ja avunannon kehittämistyön, joka edelleen lisääntyi turvapaikanhakijatilanteen ja Pariisin marraskuisen terroristi iskun takia. Turvapaikanhakijatilanne tiivistä valtioneuvostossa ministeriöiden yhteistyötä. Ministeriö vastasi turvapaikanhakija tilanteen julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon kuormituksen kartoituksesta ja seurannasta.</p>

